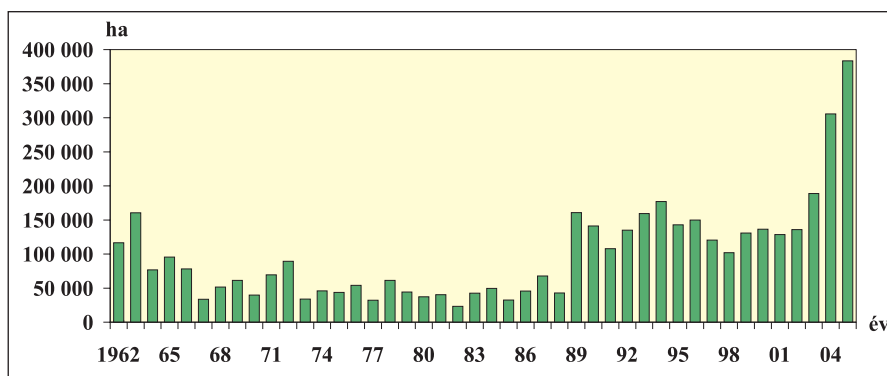

Várható erdőkárok 2006-ban

A 2005. évi erdőgazdasági károk a tavalyi évhez viszonyítva kb. 25%-kal növekedtek, összesen 383 425 ha biotikus és abiotikus kártételt jelentettek az erdőgazdálkodók. Ez az érték az eddig regisztrált legnagyobb éves kárterület. A károk 94 %-a biotikus (359 845 ha) és 6%-a abiotikus (23 580 ha) eredetű volt. A biotikus károsítások közül a rovarok okozta kár 283608 ha-on (79%), a gombák által okozott fertőzés 41 151 ha-on (11%), az egyéb biotikus kár (ide soroljuk az egyéb károsítókat, a vadkárokat, a növényi károsítókat, valamint a fapusztulásokat) 35 086 ha-on (10%) fordult elő. A rovarok okozta károk a tavalyihoz képest közel 1/3-dal emelkedtek, aminek legfőbb oka a gyapjaslepke eddig regisztrált legnagyobb tömegszaporodása volt: a gazdálkodók összesen 212 177 ha-ról jelezték károsítását. 2005-ben a petecsomóval fertőzött terület nagysága 1818 19 ha volt. Az adatok és tapasztalatok alapján feltételezhető, hogy országosan 2005 volt a tömegszaporodás csúcs-éve és 2006-ban az országos összesített kárterület kisebb lesz a tavalyinál. A károk súlypontja áthelyeződik a Dunántúl déli részére, valamint az Északi-középhegységbe. A gyapjaslepke mellett a legnagyobb károkat a cserebogár imágók (13 166 ha), valamint az araszoló- és bagolylepke fajok hernyói okozták (21 278 ha). A gomba kórokozók által okozott fertőzések a tavalyi évhez hasonlóan jelentkeztek. Ennek oka ebben az évben is – a tavalyihoz hasonlóan – a nagy területű (35 397 ha) tölgy lisztharmat-fertőzés volt. Az abiotikus károk a tavalyi érintett területhez képest több mint 40%-kal nőttek.

Bevezetés

Erdővédelmi Prognózist az ERTI Erdővédelmi Osztálya 1962. óta ad ki, a komplex Erdővédelmi Figyelő-Jelzőszolgálati Rendszer adataira támaszkodva. Néhány évig Tallós Pál szerkesztésében készült a prognózis, majd korai halála után Szontagh Pál vette át a feladatot, és 1988-ig szerkesztette az előrejelzést. Nyugdíjba vonulása után, 1989-től Leskő Katalin lett az Erdővédelmi Figyelő-Jelzőszolgálati Rendszer vezetője 2004-es nyugdíjazásáig. Az AGROINFORM gondozásában ebben az évben is megjelent egy kiadvány,

1. ábra. Biotikus és abiotikus erdőkárok 1962 és 2005 között Magyarországon

amely ennél a tanulmánynál jóval részletesebben tárgyalja az erdőgazdasági károkat, 124 oldal terjedelemben, 29 színes fényképpel gazdagítva. Ebben az esztendőben kiadásra került még egy könyv is, „Képes útmutató és kódjegyzék” címmel, amelynek elsődleges célja, hogy az erdőgazdálkodók számára segítséget nyújtson a különböző kárfelelések felismeréséhez, azonosításához. Ezeket a kiadványokat minden olyan erdőgazdálkodó megkapja, aki elküldi az Erdővédelmi Jelzőlapokat.

Módszertan

A 2005. évi károsításokat, valamint a 2006-ban várható károkat a gazdálkodók által küldött Erdővédelmi Jelzőlapok, az Erdészeti Fénycsapda Hálózat adataiból, az Erdővédelmi Osztály kutatóinak megfigyeléseiből, kutatási eredményeiből, és az Országos Meteorológiai Szolgálat havi jelentései alapján állítottuk össze. Erdővédelmi Jelzőlap küldése évente 4 alkalommal, minden 200-ha-nál nagyobb erdőterülettel rendelkező tulajdonos részére kötelező. 2005-ben ezeknek a gazdálkodóknak közel fele szolgáltatott adatot. Mivel az állami erdőgazdasági rt.-k nagy erdőterülettel rendelkeznek, a bejelentett adatok az erdőterületek kb. 2/3-ára vonatkoznak. Az erdővédelmi jelzőlapon a gazdálkodó megnevezi a károsítót (kórokozót), az érintett területet, a károsítás mértékét (gyenge-közepes-erős), valamint adatot szolgáltat az esetleges védekezés területéről és módjáról.

Eredmények

A 2005. évi erdőgazdasági károk a tavalyi évhez (305 510 ha) viszonyítva kb. 25%-kal növekedtek, összesen 383 425 ha biotikus és abiotikus kártételt jelentettek a gazdálkodók (1. ábra), melynek

94 %-a biotikus (359 845 ha) és 6%-a abiotikus (23 580 ha) volt.

A biotikus károsítások közül a rovarok okozta kár 283 608 ha-on (79%), a gombák által okozott fertőzés 41 151 ha-on (11%), az egyéb biotikus kár (ide soroljuk az egyéb károsítókat, a vadkárokat, a növényi károsítókat, valamint a fapusztulásokat) – 35 086 ha-on (10%) fordult elő.

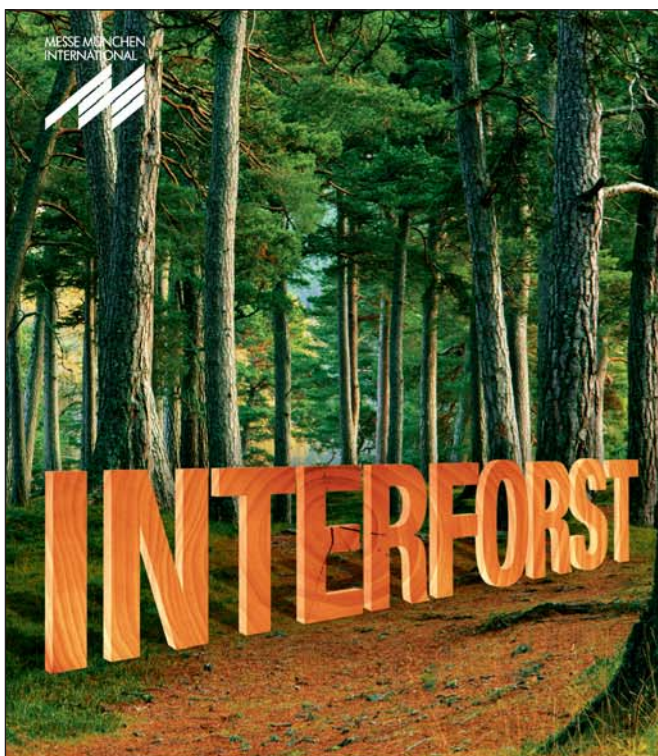
2005. évi biotikus károk

Rovarok okozta károk:

A rovarok okozta károk 2004-ben a 2003. évihez képest több mint kétszeresére emelkedtek, aminek legfőbb oka a gyapjaslepke addig regisztrált legnagyobb tömegszaporodása volt. 2005-ben ehhez képest is közel 1/3-dal növekedtek a rovarkárok, melynek ebben az évben is a gyapjaslepke minden eddigit felülmúló kártétele volt az oka.

A rovarok közül a *levéltetvek* kártételi területe 2005-ben 1436 ha-ra csökkent. A *bükklevél gyapjasietű* kártételi területe 409 ha-ra, a *tölgy kéregpajzsetű* kártételi területe több mint a felére, 367 ha-ra csökkent. A többi *Homoptera-Egyenlőszárnyú rovarok* rendjébe tartozó károsítók csak maximum 100-130 ha-on okoztak kisebb nagyobb károkat az elmúlt esztendőben.

Az Interforst nő, mint az erdő! Nőjön Ön is velünk!

Az Interforst 2006 szakkiállításon találkozunk az újító piacvezetők és a gondolkodó döntéshozók. Új témák, gazdag kínálat, nagyobb nemzetközi részvétel és ráadásként egy tartalmas konferenciaprogram.

Új Müncheni Vásárváros július 12–16.

INTERFORST 2006

10. Nemzetközi Erdészeti és Erdészettechnikai Szakvásár –
Tudományos rendezvényekkel és különbemutatókkal
Telefon: (+49 89) 9 49-115 48, fax: (+49 89) 9 49-115 49
info@interforst.de, www.interforst.de

Információ: Promo Kft.
1015 Budapest, Széna tér 1/A.
Telefon: 224-7765, fax: 224-7763
hunmunch@elender.hu
Belépőjegy Ft-ért itt vásárolható.

A zöld karcsúdíszbogár kártételét 2004-ben jelentették először, a tavalyi esztendőben nagymértékben, 146 ha-ra csökkent károkozása. A nagy nyárfaacincér kártételi területe 587 ha-ra növekedett. A nyárlevelészek károsítása jelentősen, 1086 ha-ra csökkent. 2005-ben a tölgyesekben az ország jelentős részén jó makktermés volt. Ennek megfelelően a makkormányosok és makkmolyok által okozott károsítás több mint ötszörösére, 9839 ha-ra nőtt. A levél- és lombormányosok kártételi területe az előző évi 1/3-ára, 690 ha-ra csökkent. Bükk bolbaormányos által károsított területről a Mátrából, 500 ha-ról érkezett jelentés. A cserebogárpajorok 2027 ha-on okoztak károkat. A májusi cserebogár VI. törzse, valamint az erdei cserebogár imágói 12729 ha-on, az egyéb cserebogárfajok imágói pedig 437 ha-on okoztak károkat. A szűk kártétele kismértékben, 2434 ha-ra emelkedett. A bőbitás bükkészű kártételét 2004-ben jelentették először, 1005 ha-ról. 2005-ben csupán 100 ha-ról.

Az amerikai fehér medvelepke kártételi területe 1091 ha-ra növekedett. Az araszoló-fajok együttes kártételi területe 21 278 ha-ra csökkent. A kártételt ebben az évben is zömmel a téli és tavaszi araszolók, valamint egyes bagolylepke-fajok okozták. 2005-ben az erdészeti fénycsapdák jelentős egyedszámban fogták ezeket a fajokat. Az akác bolyagosmoly kártételi területe 2896 ha-ra csökkent. Az akáclevél aknázómoly kártétele erőteljesen tovább csökkent, 1573 ha-ra. A gyűrűslepke és az aranyfarú lepke gyakran együtt károsít, így kártételüket nehéz különválasztani egymástól. A gyűrűsszövő által okozott kártételi terület 257 ha-ra csökkent, az aranyfarú szövő károsítási területe kismértékben szintén csökkent, a gazdálkodók 4871 ha-ról jelezték károsítását. A Malacosoma neustria és az Euproctis chryorrhoea lepkéit a püspökladányi fénycsapda fogta kiemelkedő példányszámban. A nyárfa gyapjaslepke kártételi területe 1353 ha-ra nőtt

A gyapjaslepke kártételi területe még a tavalyi csúcstól (108 305 ha) is jóval felülmúlta, csaknem kétszerese az elmúlt évinek: a gazdálkodók összesen 212 177 ha-ról jelezték károsítását. A károk 28%-a gyenge, 22%-a közepes, 50%-a pedig erős volt. A Lymantria dispar kártételei Magyarország tölgyeseinek és csereseinek jelentős részét érintették. Nagy kiterjedésű tömegszaporodásai ott jelentkeztek, illetve onnan indultak ki, ahol preferált tápnövényei (főként a cser és a kocsányos tölgy) nagy koncentrációban vannak jelen. Megjegyzendő, hogy 2005-ben a Bakony-hegység bükkösein is jelentős károk következtek be. A legnagyobb károk továbbra is az ÁESZ Veszprémi Igazgatóságának területén voltak, a károk 26%-a itt jelentkezett. További erős károk alakultak ki az ÁESZ Egri (19%), Miskolci (15%), Kaposvári (12%) és Pécsi (12%) Igazgatóságának területén is. Az erdészeti fénycsapdák kiemelkedően magas számban fogták a fajt. Többzetres fogás volt a felsőtárkányi és bakonybéli fénycsapdákban. A többi erdészeti fénycsapdában is megjelent, többnyire többszáz példányszámban. 2005-ben a petecsomóval fertőzött terület nagysága 181 819 ha volt, ez közel azonos a tavalyi év hasonló adatával. Az adatok alapján feltételezhető, hogy 2006-ban is jelentős területeken kell számolnunk a gyapjaslepke kártételével. A tömegszaporodás az ország számos területén (pl. Bakony-hegység) összeomlott. Az okok területenként változóak, de leggyakoribb okként a táplálékhiány, a vírusjárvány, illetve a fűrészkészletek említhetők meg. Valószínűsíthető, hogy kártételi terület vonatkozásában országosan 2005 volt a tömegszaporodás csúcse és 2006-ban az országos összesített kárterület már kisebb lesz. A károk súlypontja áthelyeződik a Dunántúli déli részére, valamint az Északi-középhegységbe.

A *tölgy búcsújáró lepke* 1142 ha-on okozott kárt, ami a tavalyi érték alig több mint 1/3-a. A *sodrómolyok* kártételi területe a tavalyi felére, 1096 ha-ra csökkent.

Egyéb károsítók:

A *mezei pocok* 770 ha-on okozott károkat.

Vad okozta károk:

A vad okozta károk magasak, a beérkezett adatok szerint növekedtek, a tavalyi 20 363 ha-ról 27 021 ha-ra. Ezen

belül a nyári vadkár és a téli vadkár mértéke is növekedett.

Gomba kórokozók:

A gomba kórokozók által okozott fertőzések a beérkezett jelzőlapok szerint a tavalyi évhez hasonlóan nagy területen jelentkeztek. Ennek oka ebben az évben is egyértelműen a nagy területű tölgy lisztharmat fertőzés volt.

A *fenyő bajtápusztító* gombák kártételi területe több mint a felére, 583 ha-ra csökkent. A *gyökérrontó tapló* gazdálkodók által bejelentett kártételi területe 2073 ha-ra növekedett. 2005-ben a *nyár rozsdagombák* által fertőzött terület jelentősen, 1969 ha-ra növekedett. A *tölgy lisztharmat* kártételi területe 2005-ben a tavalyi évhez hasonló, 35 397 ha-ról jelezték fertőzését. Ennek 15%-a gyenge, 26%-a közepes, 59%-a erős volt. A nagy területű fertőzés oka egyértelműen a kiemelkedően magas gyapjaslepke károsítás volt a tavalyihoz hasonlóan.

Növényi károsítók:

2005-ben a *sárga és fehérfagyöngy* összesen 2417 ha-on okozott károkat.

Fapusztulások:

A fapusztulással érintett területek nagysága közel felére csökkent, össze-

sen 4878 ha-t érintett a pusztulás. A *szeledgesztenye* pusztulása 131 ha-on volt megfigyelhető. A fapusztulással érintett terület egyéb fafaj esetében a tavalyihoz képest csökkent, 694 ha-ra. A *bükkpusztulással* érintett terület nagymértékben, 833 ha-ra csökkent, feltehetően a csapadékos időjárásnak köszönhetően. A *fenyőpusztulással* érintett terület 2268 ha-ra csökkent, a *kocsánytalan tölgy* pusztulása szintén csökkent, csaknem egyharmadára, 399 ha-ra. A fapusztulással érintett terület *kocsányos tölgy* esetében kismértékben, 433 ha-ra nőtt.

2005. évi abiotikus károk

Az abiotikus károk a tavalyi érintett területhez képest több mint 40%-kal nőttek. A kedvező időjárásnak köszönhetően aszálykár elenyésző területen jelentkezett. *Erdei tűzkár* 346 ha-t érintett. A *bőtörés* kárai csökkentek, 833 ha-ról jelentették a gazdálkodók. A *kései fagy* okozta károk *csemetekertekben* nyolcszorosára, 259 ha-ra, *fiatalosokban* majdnem háromszorosára, 10 006 ha-ra emelkedtek. A *nyári jégkárt* több mint nyolcszorosára, 4197 ha-ra emelkedett. A *nyári vízkár* ebben a csapadékos esztendőben 1213 ha volt. A *széltörés*, *széldöntés* a 2005-ös év szeles, viharos időjárásának köszönhetően 6333 ha-t érintett.

Felavatták Vallus Pál szobrát a Pilisi Parkerdő Rt. Budakeszi Erdészeti szoborparkjában

„Inkább vonuljon el sértetlenül minden vaddisznó, szarvas vagy más vad, de embernek a baja szála sem görbülhet meg! Az ember élete, testi épisége nekünk a legdrágább.
Vallus Pál”

Fotó: Nimród

